

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.238/2022/10. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Paulikovics Péter ügyvéd (cím) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek – a Dr. Kocsis Zoltán Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Kocsis Zoltán István ügyvéd) által képviselt alperes neve (cím) alperessel szemben kártérítés megfizetése iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 7.P.21.315/2021/17. számú ítélete ellen a felperes 19. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét helybenhagyja azzal, hogy mellőzi az alperes kötelezését a le nem rótt viszontkereseti illeték állam részére történő megfizetésére, és megállapítja, hogy 28 800 (huszonnyolcezer-nyolcszáz) forint le nem rótt viszontkereseti illetéket az állam visel.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 93 662 (kilencvenháromezer-hatszázhatvankét) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az alperes az E.-i Sz. P.-i K.-jában fel kívánta állítani néhai dr. Sz. G. professzor mellszobrát. A művész kiválasztását a néhai professzor fiára: ifj. dr. Sz. G.-ra bízta, aki 2019 januárjában erre a feladatra a felperest kérte fel. Ennek érdekében többszöri email-váltással járó kommunikáció kezdődött közöttük, amelynek során ifj. dr. Sz. G. fényképet, mozgófilmet, festményt és részletes leírásokat küldött az édesapjáról és a szobor felállításának tervezett helyszínéről, valamint közölte a felperessel azt is, hogy „[e]gy, édesapánk vonásait és személyiségét tükröző, egyszerű, szép szoborra gondolnánk mi is. Egy ezt meghaladó művészi mondanivaló megvalósítása problémás is lenne ebben a közegben.” A felperes ugyanakkor jelezte, hogy nem egy film vagy kép alapján készíti el a szobrot, hanem a kapott források alapulvételével egy koncepciót alakít ki magában, és ezt a műalkotást mintázza majd meg.

[2] A felperes 2019. február 28-án küldött árajánlatot az alperes részére, amelyben a díját 6 100 000 Ft-ban határozta meg azzal, hogy ebből a szerzői díj 3 050 000 Ft, a kivitelezés díja pedig ugyancsak 3 050 000 Ft. Kikötötte, hogy a díj első részletét 2019. március 30-ig, a második részletét a konzultációk eredményeként elkészült 1/1-es gipsz öntőminta debreceni bemutatását követően: 2019. július 15-ig, az utolsó részletet pedig a szobor felállítása után kell megfizetni. Kitért arra is, hogy ha a felek nem tudnak a

konzultáció során kielégítő megoldást találni, akkor a gipszöntőminta elkészülte előtt visszaléphetnek a megbízástól, ebben az esetben a már kifizetett összeg fedezi az addigi munka költségeit.

[3] Ilyen előzmények után a felek írásbeli felhasználási szerződést kötöttek, amelyet az alperes 2019. március 18-án, a felperes pedig 2019. április 25-én írt alá. A szerződés 1.2. pontja szerint a felperes arra kötelezte magát, hogy az általa előzetesen elkészített, és az alperes által megismert és jóváhagyott terv és makett alapján elkészíti dr. Sz. G. professzor 5/4 életnagyságú, bronz és kő anyagú portrészobrát, amelyre a felek a továbbiakban „Műalkotásként” hivatkoztak. A megállapodás 1.5. pontja értelmében a felperes vállalta a Műalkotásnak a kijelölt egyetemi telephelyre történő elszállítását és szakszerű elhelyezését. A szerződés 1.6. pontja úgy rendelkezett, hogy az alperes „köteles a Műalkotás elfogadása kérdésében az átadástól (kivitelezés befejezése) számított 10 napon belül nyilatkozni,” hallgatás esetén a Műalkotást elfogadottnak kell tekinteni. A felek a megállapodás 2. pontjában részletesen szabályozták a felperes által az alperes részére nyújtott felhasználási jog tartalmát, továbbá kitértek arra is, hogy az elkészült Műalkotás az alperes, a Műalkotás terve és makettje pedig a felperes tulajdonát képezi. A szerződés 3. pontja szerint a szerzői díj 6 100 001 Ft, amelyet az alperesnek három részletben kell megfizetnie: az első részlet a szerződéskötés után kiállított előlegbekérő levél beérkezését követő 10 napon belül, a második részlet a Műalkotás 1/1 gipsz öntőmintájának bemutatása és az alperes általi elfogadása után, a harmadik részlet pedig a szerződés 3.5. – helyesen 3.6. – pontjában írt személy által leigazolt végszámla alapján válik esedékessé. A felek a megállapodás 3.6. pontjában vállalták, hogy a Műalkotás 1.6. pont szerinti elfogadását követően elkészítik a teljesítésigazolás dokumentációját azzal, hogy a feladat leigazolására az alperes részéről B. T. jogosult. A szerződés 3.8. pontjában a felek meghíúsulási kötbért kötöttek ki a felperesnek felróható nem teljesülés, valamint 10 naptári napot meghaladó késedelmes teljesítés esetére. A megállapodás 4.4. pontja szerint a szerződés teljesítésével kapcsolatban az alperes kapcsolattartója T. E. lett.

[4] A felperes – az ifj. dr. Sz. G. által megküldött források alapján – elkezdte a szobor agyagban való megmintázását, amelyről fényképeket küldött ifj. dr. Sz. G.-nak. Az általa emailen, majd személyesen előadott észrevételek alapján az agyagszobrot többször módosította és újraépítette. Ennek eredményeként 2019. június 23-án ifj. dr. Sz. G. azt írta a felperesnek, hogy az új portré már sokkal jobb lett, mint az előző, de az arccal, a hajjal, a füllel és az orral szemben további kifogásokat fogalmazott meg. Kijelentette ugyanakkor, hogy álláspontja szerint „egy valóban fenntartások nélkül szerethető szobor van születőben.” A felperes a kért változtatásokat elvégezte, amelyről – email útján – 2019. június 25-én ifj. dr. Sz. G.-t, 2019. június 26-án pedig T. E.-t is értesítette azzal, hogy erről a változatról fotókat már egyiküknek sem küldött. Kérte ugyanakkor az agyagszobor mielőbbi elfogadását, amelyet azzal indokolt, hogy az agyagot csak az elfogadó nyilatkozat birtokában tudja gipszbe átforgatni és a szerződésnek megfelelő határidőben a helyszínen: D.-ben bemutatni.

[5] Időközben ifj. dr. Sz. G. a részére utolsóként megküldött agyagszobor változatról készült fényképeket megmutatta a néhai édesapja közvetlen kollégáiból álló szoborbizottságnak, amelynek tagjai úgy foglaltak állást, hogy a szobor nem ragadja meg a modell karakterének lényegét, sőt: többen egyenesen groteszknek minősítették azt. Minderről ifj. dr. Sz. G. 2019. június 26-án emailen tájékoztatta a felperest, akivel közölte azt is, hogy e véleményekkel egyetért, ezért nem köthet olyan kompromisszumot, amely a szobor elfogadását jelentené. Megértést kért a felperestől, és választ várt tőle arra a kérdésre, hogy

„mi legyen.” Erre a felperes – email útján – még aznap úgy válaszolt, hogy sajnálja a konklúziót. Kifejtette, hogy már a kezdetekkor érezte annak esélyét, hogy nem fognak egyetérteni művészeti kérdésekben, ez az érzése pedig a konzultációk során egyre erősebb lett. Ennek ellenére – nagy önfegyelemmel – megpróbált kompromisszumot kötni, amely azonban „mint látszik, nem sikerült.” Jelezte, hogy hajlandó az alperessel kötött szerződést módosítani, ezért kérte, hogy íj. dr. Sz. G. lépjen kapcsolatba az egyetem jogi osztályával azért, hogy az dolgozza ki ennek részleteit. Utalt rá, hogy ezt a levélváltást megküldi T. E.-nak is, amelyet még aznap meg is tett.

[6] Ezt követően: 2019. július 5-én azonban a felperes újabb emailt küldött T. E.-nak, amelyben bejelentette, hogy a portrészobor elkészült. Kérte, hogy hivatalos kapcsolattartóként nyilatkozzon az elfogadásról, mert a szerződésben sem íj. dr. Sz. G., sem pedig a szoborbizottság tagjai „kompetens személyként” nincsenek feltüntetve. Kijelentette, hogy amennyiben az alperes íj. dr. Sz. G. véleményét a sajátjaként fogadja el, ezt vele hivatalosan is közölni kell, „a jogi osztály által kidolgozott közös megegyezéssel való szerződésmódosítással egyetemben.” A leveléhez fényképeket mellékel az általa időközben elkészített gipsz öntőmintáról. Erre a levélre T. E. 2019. július 8-án email útján azt válaszolta, hogy „a szerződés megszüntetés témában a kezdeményező levelet megküldtem a jogi osztályunkra, ahonnan remélhetőleg hamarosan választ kapok, és tájékoztatom a további teendőkről.” Ezután: 2019. július 12-én, majd 2019. augusztus 10-én a felperes már csupán „a közös megegyezéssel szerződésmódosítási tervet”, illetve „a szerződésünk felbontásáról szóló közös megegyezés” megküldését követelte T. E.-tól, aki 2019. augusztus 10-én a szabadságolás miatt további türelmet kért tőle.

[7] A felperes 2019. szeptember 11-én – jogi képviselője útján – közölte az alperessel, hogy kész a szerződés teljesítésére, amennyiben pedig erre az alperes nem tart igényt, az árajánlatában foglalt 3 050 000 Ft szerzői díj és az ott feltüntetett rezsiköltség háromnegyedének megfizetését kérte az elvégzett munkája ellenértékeként azzal, hogy ebből az összegből levonta az alperes által 2019. május 27-én átutalt 300 001 Ft előleget. Az alperes – jogi képviselője útján – 2019. október 8-án azt javasolta, hogy a felek közös megegyezéssel szüntessék meg a szerződésüket, és nyilvánítsák ki, hogy az alperest az előleg felül további díjfizetési kötelezettség nem terheli. Erre a levélre a felperes már nem válaszolt, hanem 2020. március 30-án fizetési meghagyásos eljárást kezdeményezett az alperessel szemben.

[8] Az alperes 2019. október 4-én felhasználási szerződés kötött J. R. szobrászművésszel, amely alapján néhai dr. Sz. G. professzor bronz mellszobra időközben elkészült.

[9] A fizetési meghagyásos eljárásból perré alakult eljárásban a felperes a módosított keresetével arra kérte a bíróságot, hogy kötelezze az alperest – elsődlegesen szerződésszegésből eredő kártérítés, másodlagosan pedig felhasználási és vállalkozói díj címén – 3 449 999 Ft és járuléкаи megfizetésére. Arra hivatkozott, hogy a szerződésből eredő kötelezettségeinek lelkiismeretesen eleget tett, amelynek eredményeként az alkotómunkát befejezte, hiszen az agyagszobor és ennek alapján a gipsz öntőminta elkészült. Már csak a kivitelezési jellegű szakmunkák voltak hátra, amikor az alperes megszegte az együttműködési kötelezettségét, mert a felhasználási szerződésben foglalt 10 munkanapos határidőn belül nem nyilatkozott a mű elfogadásáról, majd jogos ok nélkül megtagadta a megállapodás teljesítését. Ezzel a szerződés az alperes hibájából lehetetlenült, amely folytán az elsődleges keresetének

megfelelően kártérítést kell fizetnie, vagy a másodlagos keresetének megfelelően ki kell egyenlítenie az elvégzett munkájának ellenértékét. Mindkét esetben meg kell fizetnie 3 050 000 Ft szerzői díjat, 400 000 Ft gipszes kivitelezési díjat és 300 000 Ft-ot, amely a rezsiköltségének háromnegyede volt azzal, hogy ebből le kell vonni az általa kapott 300 001 Ft előleget.

[10] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Arra hivatkozott, hogy a szerződés kizárólag a felperes felróható magatartására visszavezethető okból hiúsult meg, hiszen nem mutatta be D.-ben a gipsz öntőmintát, sőt: azt anélkül készítette el, hogy az agyagszobrot az alperes elfogadta volna. Valótlanul jelentette be azt is, hogy a felhasználási szerződés szerinti Műalkotás elkészült. Ezért nem jogosult szerzői díjra, az általa készített agyagmodellekkel kapcsolatosan felmerült költségeket pedig az előleg fedezi.

[11] Az alperes viszontkeresetet is benyújtott, amelyben 480 315 Ft meghiúsulási kötbér megfizetésére kérte kötelezni a felperest. A felperes az ellenkérelmében elsőlegesen az eljárás e körben történő megszüntetését, másodlagosan pedig a viszontkereset érdemi elutasítását kérte.

[12] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 500 000 Ft-ot, és annak 2019. október 16. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat nyolc százalékponttal megemelt értékével megegyező mértékű késedelmi kamatát. Az ezt meghaladó keresetet és a viszontkeresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 121 000 Ft perköltséget, az alperest pedig arra kötelezte, hogy fizessen meg az államnak – külön felhívásra – 28 800 Ft le nem rótt viszontkereseti illetéket.

[13] A határozatának fellebbezett részét azzal indokolta, hogy a felek a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szjt.) 49. §-ában szabályozott, jövőben megalkotandó műre vonatkozó felhasználási szerződést kötöttek, amely vegyes jellegű kötelelem, hiszen egyrészt szerzői jogi kérdéseket rendez, amelyre az Szjt-t kell alkalmazni, másrészt pedig kivitelezési munkát is magában foglal, amelyre a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) vonatkozik. Ezen belül a jogvita szerzői jogi kérdésekhez kapcsolódott, hiszen a felek eltérően ítélték meg azt, hogy elkészült-e a mű, továbbá megtörtént-e annak átadása és elfogadása.

[14] A felek a szerződésben egyértelműen meghatározták, hogy dr. Sz. G. 5/4-es életnagyságú bronz és kőanyagú portrészobrát tekintik Műalkotásnak, amely vitán felül nem készült el. A Műalkotást a megállapodás értelmében a felperes által előzetesen elkészített és az alperes által megismert és elfogadott terv és makett alapján kellett létrehozni. Ez a terv és makett vagy más néven szoborterv a felek egyező nyilatkozata szerint a felperes által elkészített agyagszobor volt. Abban azonban már értettek egyet a felek, hogy ezt a szobortervet, vagyis az agyagszobrot az alperes elfogadta-e vagy nem. A felek egyező előadása, ifj. dr. Sz. G. és T. E. tanúk vallomása, valamint a csatolt emailek tartalma alapján az agyag szoborterveket az alperes nevében ifj. dr. Sz. G. volt jogosult véleményezni. Márpedig ifj. dr. Sz. G. által elfogadott és végleges formába önthető szoborterv nem készült. 2019. június 25-én ugyanis a felperes – a legutolsó változtatásokról készített fotók megküldése nélkül – ifj. dr. Sz. G. elfogadó nyilatkozatát kérte, aki nem fogadta el a

szobortervet, hanem épp ellenkezőleg: elutasította azt. Az agyagszobrot az alperes kijelölt kapcsolattartója: T. E. sem fogadta el, hiszen ő elfogadó nyilatkozat helyett a szerződés megszüntetése tárgyában írt emailt a felperesnek. Mivel pedig a felek ezt követően már csak a szerződés közös megegyezéssel való módosítása tárgyában leveleztek, mindketten tisztában voltak azzal, hogy a felperes által készített szobortervet sem a véleménynyilvánítási joggal felruházott ifj. dr. Sz. G., sem pedig a szerződésben kapcsolattartóként megjelölt T. E. nem fogadta el. Kifejezett elfogadás hiányában a felperes a saját kockázatára és költségére forgatta át gipszbe az agyagszobrot, amelynek indokaként maga is azt jelölte meg, hogy ily módon biztonságosabban tudta tárolni a szobortervet. Annak, hogy ezt a gipsz öntőmintát a felperesnek el kellett-e szállítania D.-be, nem volt jelentősége, az agyagszobor gipszbe történő elfogadásának feltétele ugyanis az volt, hogy az alperes fogadja el a szobortervet, ez pedig nem történt meg.

[15] Ennek tükrében a felperes alap nélkül hivatkozott arra, hogy az alperes a Ptk. 6:150. §-ában írt közbenső szerződésszegést követett el azzal, hogy 10 munkanapon belül nem nyilatkozott az agyagszobor elfogadásáról vagy kijavításáról. A szerződés tárgya egy művészeti alkotás volt, amelynek megítélése köztudottan szubjektív, ezért nem eshet egyik fél terhére sem, hogy másfajta szobrot képzelt el, mint a másik. Miután pedig a felperes nem küldött fotót a legutolsó agyagszoborról, az alperes nem tudott nyilatkozni annak elfogadásáról. Bár a felperes a gipsz öntőminta fényképeit elküldte T. E.-nak, a gipszbe öntött szoborterv már nem volt alkalmas a változtatásokra. Ezért ez sem volt szerződésszerű, hiszen az alperes által elvárt megismerésnek és jóváhagyásnak csak a még változtatásokra alkalmas tervvel kapcsolatosan lett volna értelme. Miután a szoborterv értékelésére ifj. dr. Sz. G. és a szoborbizottság volt jogosult, akik azt elutasították, elfogadó nyilatkozatot T. E. sem tehetett. Az pedig, hogy a szobortervet nem tartották elfogadhatónak, a művészi alkotás megítéléséhez szükségszerűen kapcsolódó szubjektivitás miatt nem szerződésszegés. Ezzel a felperes is számolt, hiszen az árajánlat szerint a gipsz öntőminta elkészítése előtt lehetőséget adott a visszalépésre. Tisztában volt a felperes azzal is, hogy a szobortervét nem fogadták el, ugyanis T. E. a szerződés megszüntetésének kezdeményezéséről értesítette őt, ezután pedig ő maga is csak a szerződés közös megegyezéssel történő módosítása/megszüntetése tárgyában írt leveleket az alperesnek. Szerződésszegés hiányában tehát a felperes szerződésszegésből eredő kártérítés jogcímén előterjesztett elsődleges keresete nem foghatott helyt.

[16] A másodlagos keresetet azonban részben alaposnak találta, a felperes ugyanis a szerződés alapján valóban kifejtett olyan művészi tevékenységet, amelynek ellenértékére joggal tarthatott igényt. Kétségtelen, hogy a szerződésben foglalt Műalkotás nem készült el, így a megállapodás 1.6. pontjában írt 10 munkanapos nyilatkozattételi határidőt sem lehetett alkalmazni, hiszen az nem a szobortervre, hanem a Műalkotásra vonatkozott. Egyértelmű az is, hogy az Szjt. 49. §-ának (1) bekezdése a mű átadásán szintén a véglegesen elkészített, befejezett mű átadását érti. Ettől függetlenül az Szjt. 49. §-át az adott helyzetben a szobrászat, mint alkotó folyamat sajátosságát szem előtt tartva kellett értelmezni. Mivel pedig a felek egyező nyilatkozata szerint a perbeli művet kizárólag agyag formában lehetett kijavítani vagy átdolgozni, az Szjt. 49. §-ának (2)-(4) bekezdéseit nem a Műalkotásra, hanem a szobortervre vonatkozóan kellett alkalmazni.

[17] Erre tekintettel megállapította, hogy a felperes ifj. dr. Sz. G. észrevételei alapján többször átdolgozta és javította az agyagszobrot, így az alperes az Szjt. 49. §-ának (2) bekezdését nem sértette meg. A szoborterv azonban az ismételt kijavítások után sem volt alkalmas az alperes szándéka szerinti felhasználásra, ennek a célnak ugyanis csak az a

terv/makett felelt volna meg, amelyet ifj. dr. Sz. G. és a szoborbizottság is elfogad. Ezért a felperes az Szjt. 49. §-ának (4) bekezdése alapján mérsékelt díjazásra tarthatott igényt. Ennek összegét arra figyelemmel határozta meg, hogy a felek a szerződés 3.1. és 3.4. pontjai értelmében a szerzői jogdíjat a Műalkotás elkészítésére és a felhasználás mértékére tekintettel állapították meg. A Műalkotás nélkül azonban felhasználásról sem a szerződés 2. pontja szerint, sem pedig az Szjt. 17. §-a által felsorolt körben nem lehet szó, így a felperes nem tarthatott igényt a szerzői jogdíj felhasználásra tekintettel megállapított részére. A szerzői jogdíj másik eleme: a mű elkészítése volt, amely azonban elmaradt, így díjazással értékelhető művészi munkának csak az agyag szobortervek megmunkálása során kifejtett tevékenység minősült. Ennek értékelése során figyelemmel volt arra, hogy noha a felperes többször is felépítette az agyagszobrot, az a saját előadása és ifj. dr. Sz. G. vallomása szerint inkább a saját koncepciója és művészi elgondolása mentén haladt, így a szobormintákat ifj. dr. Sz. G. egyetlen alkalommal sem találta olyannak, amelyik illik a néhai édesapja emlékéhez.

[18] Erre tekintettel az alperest az Szjt. 49. §-ának (4) bekezdése alapján 500 000 Ft megfizetésére kötelezte, az ezt meghaladó másodlagos keresetet pedig elutasította. Rámutatott, hogy az Szjt. 18. §-a szerinti többszörözésnek csak a végleges mű: a bronzszobor többszörözése minősült volna, az agyagszobor tekintetében tehát többszörözésről nem lehet beszélni. Utalt arra is, hogy az alperes a szerződéstől nem állt el, az ugyanis a Ptk. 6:179. §-ának (1) bekezdése alapján, azaz a teljesítés lehetetlenné válása miatt szűnt meg. Bár önmagában a szobor elkészítése nyilvánvalóan nem vált lehetetlenné, olyan szobor elkészítése azonban, amely mindkét fél szándékának és elgondolásának egyaránt megfelel, a felek közötti összhang hiányában nem lehetséges. Mivel pedig a lehetetlenné válás a szolgáltatás tárgyának szubjektív megítélése miatt egyik félnek sem róható fel, a Ptk. 6:180. §-ának (1) bekezdése szerinti elszámolásnak van helye, amely a kifejtettekkel azonos eredményre vezet.

[19] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. §-ának (2) bekezdése alapján döntött a felek által felszámított perköltség viseléséről. Megállapította, hogy az alperes a viszontkereset előterjesztésekor az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. §-a (1) bekezdésének c) pontja alapján személyes illetékmentességben részesült, ezért az Itv. 42. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerint számított viszontkereseti illetéket előzetesen nem kellett megfizetnie. Ezt követően azonban a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: Nftv.) 2019. április 3. napjától hatályos 117/C. §-ának (1) bekezdése alapján alapítványi fenntartásba került, az Nftv. 117/C. §-a (2) bekezdésének a) pontja értelmében tehát a költségvetési szervi jogállását elvesztette, ezért az Itv. 5. §-a által biztosított kedvezmény már nem illeti meg. Mivel pedig a viszontkereset tekintetében pervesztes lett, a Pp. 83. §-ának (1) bekezdése és 102. §-ának (1) bekezdése alapján köteles a le nem rótt viszontkereseti illeték megfizetésére.

[20] A felperes a fellebbezésében arra kérte az ítéltáblát, hogy részben változtassa meg az elsőfokú bíróság ítéletét, és emelje fel az alperes által fizetendő tőkeösszeget 3 449 949 Ft-ra.

[21] Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a tényállást, mert a 2019. június 25-én 07:53-kor továbbított email üzenetében az agyagszobor legutolsó módosításáról is küldött fotókat ifj. dr. Sz. G.-nak, amelyeket a keresetlevélhez F/5. alatt csatolt. Ezek a fényképek megegyeznek az alperes által 13/A/1. alatt csatolt fotókkal,

amelyeket ifj. dr. Sz. G. a tanúvallomása szerint megkapott. Ezeket a fényképeket a felperes 2019. június 25-én megküldte a hivatalos kapcsolattartónak: T. E.-nak is, hiszen a műalkotás elfogadására ő volt jogosult, nem pedig ifj. dr. Sz. G..

[22] Tévedett az elsőfokú bíróság akkor is, amikor azt állapította meg, hogy a felperes a saját elhatározásából forgatta át az agyagszobrot gipszbe. Ezt a műveletet ugyanis azért végezte el, mert az alperes megszegte a Ptk. 6:62. §-ának (1) bekezdésében foglalt együttműködési kötelezettségét, ugyanis nem adott egyértelmű választ a felperes részére a mű elfogadásáról. Erre tekintettel a szobor megóvásával kapcsolatos kiadásokat az alperes köteles viselni. Mivel a gipsz öntőminta az agyagszobor leképezése, azt az alperesnek az agyagszobor után már nem kellett külön elfogadnia, így a gipszbe forgatáshoz nem volt szükség az alperes jóváhagyására. Ezzel a művelettel a felperes valójában csak a szerződés 3.3. pontjában írt kötelezettségét teljesítette.

[23] Az a körülmény, hogy a felperes által megfelelőnek talált agyagszobor nem tetszett az alperes közreműködőjének, nem róható fel a felperesnek, aki a saját művészi koncepciója szerint haladt. Ezt a koncepciót ifj. dr. Sz. G. is ismerte, hiszen megtekintette a korábbi műveit. A felhasználási szerződés művészeti kérdésekben nem kötötte meg a felperes kezét, ezért nem volt akadálya annak, hogy a saját művészeti koncepcióján belül valósítsa meg ifj. dr. Sz. G. azon elképzelését, hogy a szobor tükrözze az apja vonásait és személyiségét, legyen egyszerű, szép, és illeszkedjen a környezetébe. E kötelezettségének a felperes eleget tett, ennek ellenkezőjét pedig az alperes nem igazolta. Félreértelmezte az elsőfokú bíróság ifj. dr. Sz. G. azon emailjét is, amelyben ezeket az elképzeléseket leírta, abban ugyanis egyértelmű utalás van arra, hogy ifj. dr. Sz. G. elfogadta a felperes korábbi levelében írt koncepciót.

[24] Téves az elsőfokú ítélet azon része is, amely szerint az alperes nem szegte meg a felhasználási szerződést. Az ugyanis, hogy a bemutatott szobortervre nem tett nyilatkozatot, a Ptk. 6:137. §-a és 6:150. §-ának (1) bekezdése értelmében szerződésszegésnek minősül. T. E. 2019. július 8-án küldött emailje az Szjt. 49. §-ának (1) bekezdése szempontjából irreleváns volt, hiszen sem elfogadó nyilatkozatot, sem pedig kijavítási kérelmet nem tartalmazott. A szerződés 1.7. pontja értelmében az alperes egyébként is csak indokolt esetben kérhetett volna kijavítást: akkor, ha a mű nyilvánvalóan nem felel meg a felhasználási szerződésnek. Ez a feltétel azonban nem állt fenn. Kijavításra visszaadás nélkül pedig a művet nem lehet visszautasítani. Így az alperes jogos ok nélkül megtagadta a szerződés teljesítését, ezért a Ptk. 6:183. §-a alapján a felperes alappal kérte a lehetetlenné válás jogkövetkezményeinek az alkalmazását, ennek keretében pedig a Ptk. 6:180. §-ának (2) bekezdése alapján a kárának, azaz az általa követelt szerzői jogdíjnak és a költségeinek a megtérítését.

[25] Logikai ellentmondás az elsőfokú ítéletben az is, hogy ha az Szjt. 49. §-ának (1) bekezdése csak a befejezett műre vonatkozik, akkor – kész műalkotás hiányában – az Szjt. 49. §-ának (2)-(4) bekezdéseit sem lehetett volna alkalmazni. Valójában azonban az elsőfokú bíróság is elismerte, hogy az agyagszobor elkészítésével a művészi alkotómunka véget ért, az ezt követő tevékenységek tehát már csak az elkészült mű többszörözésére irányultak volna. Ennek tükrében a szerződés 1.2., 1.6. és 1.7. pontjait – az Szjt. 42. §-ának (3) bekezdésében írt szabály és az életszerűség figyelembevételével – úgy kellett volna értelmezni, hogy e kikötések és az Szjt. 49. §-a nem a bronzszobor, hanem az agyagszobor elfogadására

vonatkoznak. Márpedig az Szjt. 49. §-ának (4) bekezdése alapján nem lehet „felhasználásra alkalmatlannak” minősíteni az agyagszobrot önmagában az alperes közreműködőjének szubjektív véleménye alapján, ez ugyanis felborítaná a szerződéses egyensúlyt a megrendelő javára. A felhasználásra való alkalmasságot objektív szempontok alapján lehet csak megítélni, amelyeket a szerződésben előzetesen rögzíteni kell. Mivel a szerződés ilyen objektív szempontokat nem tartalmaz, az agyagszobor nem tekinthető alkalmatlannak a felhasználásra.

[26] Az elsőfokú bíróság az Szjt. 49. §-ának (4) bekezdése alapján túlzott mértékben mérsékelte a felperest megillető díjat. Nem értékelte, hogy az érdemi alkotómunka elkészült, a művet pedig nem lehet máshol felhasználni. A felperes nem szakmunkás, hanem szobrászművész, aki a saját művészi koncepciója alapján dolgozott. Nem róható fel neki, hogy ez nem tetszett az alperes közreműködőjének. Ezért a felperes a teljes szerzői díjra és az általa megtéríteni kért valamennyi költségre jogosult.

[27] Az elsőfokú bíróság megsértette az Szjt. 45. §-ának (1) bekezdését, továbbá a Ptk. 6:70. §-ának (1) bekezdését és 6:7. §-ának (3) bekezdését is, mert a szerződés részének tekintette a felek email-váltását. Nem tartotta be az Szjt. 42. §-ának (3) bekezdését sem, mert a szerződést a felperes hátrányára értelmezte.

[28] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet fellebbezett részének helybenhagyására irányult. Egyetértett annak indokaival, amiket azzal egészített ki, hogy a felperes valóban nem küldött fotókat az agyagszobor legutolsó változatáról sem ifj. dr. Sz. G., sem pedig T. E. részére. Ha küldött volna, annak akkor sem lenne jelentősége, mert a felperes az emaileket követően: 2016. június 26-án 14:06-kor elutasító választ kapott ifj. dr. Sz. G.-tól. E nyilatkozat alapján tisztában kellett lennie azzal, hogy az alperes nem fogadja el az agyagszobrot, így azt – hallgatás hiányában – nem lehet elfogadottnak tekinteni. A felperes tudta azt is, hogy a szoborral kapcsolatban ifj. dr. Sz. G. minősül kapcsolattartónak. Azt, hogy a mű alkalmas-e a felhasználásra, nem objektív kritériumok alapján kell eldönteni, ez ugyanis nem vezethető le a jogszabályból, mint ahogy az sem, hogy ezeket a kritériumokat bele kell írni a felhasználási szerződésbe. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy többszörözésről nincs szó, és helytállóan számolt el a felek között. Ennek eredményeként a felperes – az előleggel együtt – 800 001 Ft díjazáshoz jutott, amely arányban áll az általa elvégzett munkával, ezt meghaladó díjra nem jogosult.

[29] Az alperes Pf. 5. sorszám alatt csatlakozó fellebbezést terjesztett elő az elsőfokú bíróság ítéletével szemben, amelyet az ítéltábla a 2022. szeptember 22-én jogerős Pf. 7. sorszámú végzésével visszautasított.

[30] Az ítéltábla a fellebbezés elbírálása során nem lépte át a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátait [Pp. 370. §-ának (1) bekezdése], olyan eljárási szabálysértést vagy téves anyagi pervezetést ugyanis, amely erre okot adott volna, nem észlelt [Pp. 370. §-ának (2)-(4) bekezdései]. Ezért – fellebbezés hiányában – nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének azon rendelkezését, amelyik 500 000 Ft és járulékai erejéig helyt adott keresetnek és elutasította a viszontkeresetet. Kizárólag abban foglalt állást, hogy az elsőfokú bíróság a fellebbezésben foglalt okok miatt jogszerűtlenül utasította-e el az ezt meghaladó keresetet, vagy nem. Ennek eredményeként a fellebbezést alaptalannak találta.

[31] A fellebbezéssel érintett körben az elsőfokú bíróság a tényállást a bizonyítékok logikus és okszerű mérlegelése alapján helyesen állapította meg. Az elsőfokú eljárás során a felperes maga nyilatkozta azt, hogy: „[a]z utolsó gipszbe átfordított agyagmintáról már nem küldtem fotót a családnak, mert úgy gondoltam, hogy az utolsó apró változtatásokat is véghezvittem. Ezek apró változtatások voltak, ezekről már újabb fényképet a gipszbe átfordítás előtt nem küldtem, nem tartottam fontosnak” (13. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 10. oldalának 3. bekezdése). Kijelentette azt is, hogy: „az utolsó agyagminta nem az, amit most mutatott az alperes vagy felmutatott a tanú, hanem amit becsatoltunk a keresetlevélhez, az volt az utolsó, ami gipszbe lett átfordítva” (13. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 10. oldalának 3. bekezdése). Mindez azt jelenti, hogy a felperes alap nélkül állította a fellebbezésében, hogy a 2019. június 25-én ifj. dr. Sz. G.-nak elküldött, majd utóbb T. E.-nak is továbbított emailjéhez csatolta az agyagszobor legutolsó változatának fotóját, mint ahogy minden alapot nélkülözött az az állítása is, hogy a keresetlevélhez csatolt fotókon látható agyagszobor megegyezik a 13/A/1. alatt csatolt fényképen látható agyagszoborral. Ezeket az állításokat ugyanis épp a felperes elsőfokú eljárás során megtett nyilatkozatai cáfolták, az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás tehát ebben a körben is helyes. Egyébként pedig a felperes azzal, hogy a fellebbezésben megváltoztatta a korábbi állításait, valójában új tényeket állított, amelyre a Pp. 373. §-ának (2) bekezdésében foglalt feltételek hiányában nem volt lehetősége. Ezért ezeket a meg nem engedhető módon előterjesztett új tényállításokat az ítéltábla a Pp. 364. §-a folytán megfelelően alkalmazandó Pp. 214. §-ának (5) bekezdése alapján nem is vehette figyelembe.

[32] Az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított tényállásból helytálló jogi következtetésre jutott, így az a döntése, amellyel a keresetet részben elutasította, nem sérti a fellebbezésben hivatkozott jogszabályokat. Az ítéltábla túlnyomórészt egyetért az elsőfokú ítélet ezen részének indokolásával is, amelyet a fellebbezés tükrében csupán kis mértékben kell pontosítani.

[33] Az elsőfokú bíróság helyesen járt el akkor, amikor úgy foglalt állást, hogy az agyagszobor volt az a terv és makett, amelyet az alperesnek a szerződés 1.2. pontja alapján külön el kellett fogadnia. Ennek oka nemcsak az, hogy e körben a felek a per során egymással megegyező nyilatkozatokat tettek (13. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldalának 2. és 4. bekezdései). Ugyanezt a következtetést ugyanis alátámasztották a felperes keresetlevélhez csatolt emailjei is, hiszen mind az ifj. dr. Sz. G.-nak 2019. június 25-én 07:53-kor, mind pedig a T. E.-nak 2019. június 26-án 8:19-kor elküldött emailben úgy fogalmazott, hogy a munka következő lépéseként csak akkor tudja átforgatni gipszbe az elkészült agyagszobrot, ha azt az alperes elfogadta.

[34] Egyetértett az ítéltábla az elsőfokú bíróság azon álláspontjával is, hogy a felek a szerződés 1.6. pontjában nem a terv és makett, azaz az agyagszobor, hanem a Műalkotás elfogadására nyitva álló határidőt rövidítették le az Szjt. 49. §-ának (1) bekezdésében említett két hónapról 10 munkanapra. A Műalkotás pedig nem az agyagszobrot, hanem – a megállapodás 1.2. pontja értelmében – dr. Sz. G. 5/4 életnagyságú, bronz és kő anyagú portrészobrát jelenti. Mindez nemcsak a szerződés ezen rendelkezéseinek szövegéből következik, hanem a megállapodás 3.3. és 3.6. pontjaiból is, amelyek kimondják, hogy kizárólag azt követően lehet teljesítésigazolást, majd végszámlát kiállítani, ha a Műalkotás 1.6. pontja szerinti elfogadása megtörtént. Ez alapján is egyértelmű tehát, hogy a szerződés 1.6. pontja nem a terv és makett, azaz az agyagszobor, hanem kifejezetten a Műalkotás elfogadására vonatkozik. Olyan rendelkezést ugyanakkor a felek megállapodása nem

tartalmaz, amely ezt az értelmezést cáfolná, kétségesse tenné, vagy legalább felvetné annak lehetőségét, hogy az 1.6. pontot a terv és makett, azaz az agyagszobor elfogadására is alkalmazni kell. Ezért a fellebbezési érveléssel szemben nem volt szükség az Szjt. 42. §-ának (3) bekezdésében foglalt értelmezési szabály alkalmazására, a felhasználási szerződés tartalma ugyanis – a kifejtettek szerint – egyértelműen megállapítható volt.

[35] Kétségtelen tény, hogy a szerződés 4.4. pontja értelmében az alperes a kapcsolattartójának T. E.-t jelölte ki. A keresetlevélhez csatolt email-váltás és a feleknek a 6. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 2. és 6. oldalán rögzített egyező nyilatkozatai alapján azonban nem lehet vita tárgya az sem, hogy a tervek és makettek, azaz az agyagszobrok észrevételezésére és véleményezésére az alperes nevében ifj. dr. Sz. G. volt jogosult. Mindez azt jelenti, hogy a szoborterveket a felperesnek ifj. dr. Sz. G.-ral együttműködve, az általa tett észrevételeket is figyelembe véve kellett elkészítenie, amelynek – a csatolt email-váltás, a saját nyilatkozata és ifj. dr. Sz. G. tanúvallomása szerint – úgy próbált meg eleget tenni, hogy közben érvényre juttassa a saját művészi koncepcióját is. Ez az együttműködés azonban kudarcba fulladt. Ifj. dr. Sz. G. ugyanis a 2019. június 26-án küldött emailjében egyértelműen úgy nyilatkozott, hogy az agyagszobor általa megismert legutolsó változatát nem fogadja el, ezért megkérdezte a felperestől, hogy „mi legyen,” azaz folytassák-e tovább a közös munkát, vagy zárják le az együttműködést. Erre a kérdésre pedig a felperes maga válaszolta azt, hogy a közös munka során szerinte sem sikerült a felmerült művészeti kérdésekben kompromisszumos megoldást találni, ezért a szerződés módosítására tett javaslatot azzal, hogy ezt az alperes jogi osztálya dolgozza ki. Ez az email nem hagyott kétséget afelől, hogy a felperes és ifj. dr. Sz. G. együttműködése – a művészeti kérdésekben elfoglalt összeegyeztethetetlen álláspontjuk miatt – kudarccal zárult, hiszen világossá vált, hogy többszöri próbálkozás ellenére sem sikerült létrehozni olyan szobortervet, amely mindkettőjüknek megfelel. Egyértelmű lett az is, hogy az együttműködés megghiúsulása folytán a felperes már nem lát lehetőséget a szerződés teljesítésére, ezért annak módosítását kezdeményezi, amely az adott körülmények között kizárólag úgy volt értelmezhető, hogy a felperes azt kérte: a felek zárják le a jogviszonyukat, és számoljanak el egymással, azaz az alperes fizesse ki az addig elvégzett munkájának ellenértékét.

[36] Ezt az email-váltást a felperes 2019. június 26-án megküldte az alperes kijelölt kapcsolattartójának T. E.-nak, amely folytán az alperes is értesült a felperes és az ifj. dr. Sz. G. közti együttműködés kudarcáról, és a felperes azon álláspontjáról, hogy a szerződés módosítása, azaz valójában a szerződéses kapcsolat lezárása és az addig elvégzett munkája ellenértékének kifizetése szükséges. Noha ezt követően: 2019. július 5-én a felperes „készre jelentette” a portrészobrot T. E. felé, ebben az emailjében is fenntartotta azt a javaslatát, hogy amennyiben T. E. egyetért ifj. dr. Sz. G. konklúziójával, akkor mindezt az alperes jogi osztálya által kidolgozott szerződmódosítás megküldése útján, azaz a felperes megfogalmazása szerint: azzal „egyetemben” közölje vele. Ezt a javaslatot pedig T. E. 2019. július 8-án egyértelműen elfogadta, hiszen közölte a felperessel, hogy „a szerződés megszüntetése témában a kezdeményező levelet megküldte a jogi osztálynak,” ami azt jelentette, hogy a felperes kívánságának megfelelően a jogi osztályt kérte fel a szerződést megszüntető és a felek közötti elszámolást rendező megállapodás tervezetének kidolgozására. Ezzel az alperes is kifejezésre juttatta, hogy – a felperes 2019. június 26-án ifj. dr. Sz. G.-nak elküldött, de utóbb T. E.-nak is továbbított emailjében foglalt állásponttal egyezően – már ő sem lát lehetőséget a szerződés teljesítésére, így a feleknek meg kell szüntetniük a jogviszonyukat, és el kell számolniuk egymással. Mindez a felperes számára is egyértelmű helyzetet teremtett, hiszen ezt követően: 2019. július 12-én, majd 2019. augusztus 10-én már

ő is csupán „a közös megegyezéssel szerződés módosítási tervezet”, illetve „a szerződésünk felbontásáról szóló közös megegyezés” megküldését követelte T. E.-től, azaz valójában csak és kizárólag arra tartott igényt, hogy az alperes közölje: az addig elvégzett munkája ellenértékéért mekkora összeget kíván kifizetni neki.

[37] Bár a felek között utóbb nem jött létre olyan megállapodás, amely megszüntette a felhasználási szerződést és rendezte a felmerült elszámolási kérdéseket, mindez nem jelenti azt, hogy a felhasználási szerződés fennmaradt. Ifj. dr. Sz. G., a felperes, és az alperes kijelölt kapcsolattartója között lezajlott fenti kommunikáció alapján ugyanis egyértelmű, hogy a szerződés teljesítése a szobortervek véleményezésére jogosult ifj. dr. Sz. G. és a felperes közti együttműködés kudarcba fulladása miatt lehetetlenné vált, így az a Ptk. 6:179. §-ának (1) bekezdése alapján megszűnt. Mivel pedig az együttműködés kudarcát ifj. dr. Sz. G. és a felperes művészeti kérdésekben elfoglalt, többszöri próbálkozás ellenére sem összeegyeztethető álláspontja idézte elő, az elsőfokú bíróság helyesen ismerte fel, hogy a lehetetlenülésért egyik fél sem felelős. Az tehát, hogy az e körben véleményezésre jogosult ifj. dr. Sz. G. a szobortervet illetően a felperestől eltérő véleményen volt, nem róható fel az alperesnek, mint ahogy az sem, hogy T. E. 2019. július 8-án egyetértett a felperes által 2019. június 26-án megfogalmazott, majd 2019. július 5-én megismételt azon javaslattal, hogy a felek az együttműködés megghiúsulására tekintettel zárják le a jogviszonyukat, és számoljanak el egymással. Nem sértette meg az alperes a Ptk. 6:62. §-ának (1) bekezdése alapján fennálló együttműködési kötelezettségét sem, hiszen T. E. 2019. július 8-iki emailjéből egyértelműen kitűnt, hogy nem fogadja el a felperes által 2019. július 5-én „készre jelentett” portrészobrot, hanem épp ellenkezőleg: a felperes korábbi javaslatának megfelelően ő maga is a megállapodás megszüntetését kezdeményezi. Szerződésszegés hiányában tehát az elsőfokú bíróság jogszerűen utasította el a szerződésszegésből eredő kártérítés megfizetésére irányuló elsődleges keresetet, így a fellebbezés ebben a körben sem volt alapos.

[38] Az Szjt. nem tartalmaz szabályozást a felhasználási szerződés lehetetlenülésére és annak jogkövetkezményeire vonatkozóan. Nincsenek ilyen szabályok az Szjt. 49. §-ában sem, az ugyanis kizárólag a jövőben megalkotandó műre vonatkozó felhasználási szerződés hibás teljesítése esetére tartalmaz rendelkezéseket. Erre tekintettel a felek felhasználási szerződésének lehetetlenné válásával kapcsolatos jogkövetkezményeket az Szjt. 3. §-ának (1) bekezdése alapján nem az Szjt., hanem a mögöttes jogszabály, azaz a Ptk. alapján kellett levonni. Ezért mellözi az ítéltábla az elsőfokú ítélet indoklásából azt az érvelést, amelyben az elsőfokú bíróság az Szjt. 49. §-ának (2)-(4) bekezdései alapján számolt el a felek között. Mindezek miatt nem volt szükség annak eldöntésére sem, hogy az alperes az Szjt. 49. §-ának (2) bekezdése alapján visszaadta-e a művet kijavításra, és ha igen, indokolt volt-e ez az intézkedése, továbbá nem kellett állást foglalni abban a kérdésben sem, hogy a felperes teljesítése az Szjt. 49. §-ának (4) bekezdése alapján alkalmas volt-e a felhasználásra, vagy nem. Erre tekintettel az ítéltábla az erre vonatkozó irreleváns fellebbezési fejtegetéseket figyelmen kívül hagyta.

[39] A felek közötti elszámolás helyes jogalapja valójában – az elsőfokú ítélet [107] pontjával egyezően – a Ptk. 6:180. §-ának (1) bekezdése volt, amelynek első mondata szerint: ha a teljesítés lehetetlenné válásáért egyik fél sem felelős, a szerződés megszűnésének időpontját megelőzően nyújtott szolgáltatás pénzbeni ellenértékét meg kell téríteni. Ezen szabály alapján először is azt kellett számba venni, hogy a felperes a felhasználási szerződés alapján milyen szolgáltatást nyújtott az alperes részére, majd gondoskodni kellett arról, hogy

e szolgáltatás szerződésszerű ellenértékéhez a felperes – az általa átvett 300 001 Ft előleg figyelembe vételével – hozzájuthasson.

[40] Ami a felperes által nyújtott szolgáltatásokat illeti, az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes csupán a terv és makett, azaz az agyagszobor többszöri megformálásáért tarthat igényt díjazásra. Bár elkészítette a szobor gipsz öntőformáját is, mindezt a terv és makett, azaz az agyagszobor elfogadásának hiányában a saját kockázatára tette meg. E körben az ítéltábla csupán azzal egészíti ki az elsőfokú ítéletben foglalt helyes indokokat, hogy a felperes a T. E.-nak 2019. június 26-án 8:55-kor elküldött emailben még úgy nyilatkozott, hogy a hosszú időt igénylő gipszbe átfordítást csak az elfogadó nyilatkozat birtokában fogja elvégezni. Mindebből az következik, hogy a felperes ezt a munkafolyamatot ekkor még nem hajtotta végre. Ugyanezen a napon azonban 14:06 és 15:40 között lezajlott a felperes és ifj. dr. Sz. G. között az – a T. E.-nek továbbított – email-váltás is, amely alapján a felperes az együttműködésük kudarca miatt kezdeményezte a szerződés módosítását: valójában a jogviszony lezárását és a felek közti elszámolást. Egyértelmű tehát, hogy a felperes csak azt követően fordította át az agyagszobrot gipszbe, hogy felismerte a szerződés teljesítésére irányuló együttműködés kudarcát, ez pedig – a tervet/makettet elfogadó alperesi nyilatkozat hiánya mellett – végképp kizárja azt, hogy a felperes igényt tarthasson e művelettel összefüggő díjának és költségeinek megtérítésére.

[41] A terv és makett, azaz az agyagszobor megformálásáért járó díjazás összegét arra figyelemmel kellett megállapítani, hogy az így elkészült szoborterv a szerződés 2.3. pontja értelmében a felperes tulajdonában maradt, azon az alperes nem szerzett felhasználási jogot sem. Értékelni kellett továbbá, hogy a kivitelezés nagy költségigényű része – a felperes szerint is (6. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 4. oldalának utolsó bekezdése) – csak az agyagszobor elfogadása után következett volna, amely azonban a szerződés teljesítésének lehetetlenné válása miatt elmaradt. Mindezek tükrében a felperes részére megítélt 500 000 Ft az általa kapott 300 001 Ft előleggel együtt arányban áll az általa elvégzett munkával, és fedezi az ezzel kapcsolatos költségeit, még annak figyelembe vétele mellett is, hogy az agyagszobrot több alkalommal újraépítette.

[42] A felperesnek járó ellenszolgáltatás mértékének meghatározása során nem volt jelentősége annak, hogy a felperes vagy az alperes értelmezi-e jól az Szjt. 18. §-ában foglalt többszörözés fogalmát, hiszen a felperes akkor sem tarthatott igényt nagyobb díjazásra, ha a szoborterv gipszbe, majd bronzba történő átforgatása szerzői jogi értelemben többszörözésnek minősül, továbbá akkor sem, ha ennek épp az ellenkezője az igaz. Ugyanígy nem bírt relevanciával az sem, hogy a szerzői jogi értelemben vett alkotómunka véget ért-e az agyagszobor megformálásával, vagy nem, hiszen e kérdésre adott válasz szintén nem érinti a felperest megillető díj összegét. Ebben a körben ugyanis a Ptk. 6:180. §-ának (1) bekezdése alapján kizárólag azt kellett figyelembe venni, hogy a felperes a szerződés megszűnéséig milyen szolgáltatásokat nyújtott az alperes részére, valamint azt, hogy e szolgáltatások ellenértékéeként milyen összegű ellenszolgáltatásra jogosult. A felperes szolgáltatása pedig – a kifejtettek szerint – kimerült egy olyan agyag szoborterv elkészítésében, amelyen az alperes sem tulajdonjogot, sem pedig felhasználási jogot nem szerzett. Ellenértéket tehát valójában csak a szoborterv elkészítésére fordított munkaidejéért és az ezzel kapcsolatos költségeiért követelhetett, amelyet fedez az elsőfokú bíróság által megítélt 500 000 Ft és az alperes által adott 300 001 Ft előleg. Erre tekintettel a felperes további díjazásra nem tarthatott igényt, így a fellebbezése ebben a körben sem foghatott helyt.

[43] Alap nélkül hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú bíróság a felek szerződésének részeként tekintett a keresetlevélhez csatolt email-váltásra, erre vonatkozó utalást ugyanis az elsőfokú ítélet nem tartalmaz.

[44] A kifejtett okok miatt az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett része nem sérti a felperes által hivatkozott jogszabályokat, ezért azt az ítéltábla a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta azzal, hogy mellőzte az alperes kötelezését a le nem rótt viszontkereseti illeték megfizetésére, és megállapította, hogy azt az Itv. 56. §-ának (1) bekezdése és a Pp. 102. §-ának (6) bekezdése alapján az állam viseli. A Pp. 383. §-ának (6) bekezdése alapján hivatalból észlelte ugyanis, hogy az elsőfokú bíróság annak ellenére kötelezte az alperest az általa le nem rótt viszontkereseti illeték megfizetésére, hogy őt az Itv. 5. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján illetékmentesség illeti meg, így annak viselésére nem kötelezhető, az tehát az állam terhén marad.

[45] A fellebbezés nem vezetett eredményre, így a felperes a másodfokú eljárás során teljes pervesztes lett. Erre figyelemmel az ítéltábla őt kötelezte az alperes jogi képviselői munkadíjból álló másodfokú perköltsége megfizetésére [Pp. 83. §-ának (1) bekezdése], amelynek összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (2) és (5) bekezdései, valamint 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján 73 750 Ft + áfa, azaz 93 662 Ft-ban határozta meg.

[46] A fellebbezési illetékből és a jogi képviselőjének munkadíjából eredő másodfokú perköltségét a pervesztes felperes viseli [Pp. 83. §-ának (1) bekezdése].

Debrecen, 2022. december 8.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Gárdosi Judit s.k. bíró